

Asia: VN/18241/2025

Lausuntopyyntö ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa Opetusalan Ammattijärjestöltä esityksestä, jossa ehdotetaan muutettavaksi tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annetun valtioneuvoston asetuksen liitettä.

Opinto-ohjaajan koulutuksen sijoittaminen viitekehykseen

Olemme samaa mieltä siitä, että ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tarjoamat opettajan pedagogiset, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan, mutta myös varhaiskasvatuksen opinnot, tulee sijoittaa kokonaisuutena ja samanaikaisesti tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen.

Ehdotuksessa oli perusteluosuudessa laajempi kuvaus siitä, miten opettajankoulutuksien pedagogiset opinnot sijoitetaan myöhemmin osaamisen viitekehykseen. Mielestämme on erittäin tärkeää saada pikaisella aikataululla ammatillisten opettajankoulutuksien ja yliopistojen tarjoamat pedagogiset opinnot (opettaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja/ 60 op sekä varhaiskasvatuksen opettaja 35/ 25 op) näkyväksi osaamisen viitekehykseen tasolle 7. Valmistelutyö on käynnistetty jo vuonna 2019. Pidämme kohtuuttomana, jos näiden koulutusten vientiä osaamisen viitekehykseen päätetään lykätä vielä kahdella vuodella eteenpäin.

Näiden opintojen vieminen osaamisen viitekehykseen on tarpeellinen monesta syystä, esimerkiksi koulutusviennin edistämisessä. Osaamisen viitekehys vahvistaa erillisten 60 ja 35/25 opintopisteen opintojen tunnistettavuutta ja asemaa opetus- ja kasvatushenkilöstönä (pedagoginen orientaatio). Korkeakoulujen järjestämät opinto-ohjaajakoulutukset ovat merkityksellisiä kaikille koulutusasteille ja –muodoille. Opettajakorkeakoulut edistävät monitieteistä, korkealaatuista ja ajankohtaista tutkimusta ohjauksen, kasvatuksen ja koulutuksen kehittämiseksi. Valtioneuvoston asetuksesta yliopistoista puuttuu myös kokonaan varhaiskasvatuksen opettajien pedagogiset opintopistemäärät. Samassa yhteydessä, kun opettajan, opinto-ohjaajan ja erityisopettajien osaaminen kirjataan asetukseen, on asetukseen lisättävä myös varhaiskasvatuksen opettajien pedagogisten opintojen tuottama osaaminen.

Opistoinsinööri-koulutuksen sijoittaminen viitekehykseen

Ehdotamme, että työryhmä harkitsee edelleen opistoinsinööritutkintojen, mutta myös laajemmin opistotutkintojen sijoittamista osaamisen viitekehykseen tasolle 6. Tämä edellyttäisi kansallisen osaamisen viitekehyksen kriteereiden uudelleen arviointia, jotta opistotutkinnot voidaan sijoittaa osaamisen viitekehykseen.

Työmarkkinoilla on opistotutkinnon suorittaneita työntekijöinä, esimerkiksi tekniikan alalla noin 20 000 henkilöä (lähteenä Insinööriliitto). Heistä osalla on työuraa jäljellä vielä parikymmentä vuotta. Se, että koulutuksen tuottama osaaminen ei ole sijoitettu kansalliseen osaamisen viitekehykseen, hankaloittaa työllistymistä ja osaamisen tunnistamista. Suomen työmarkkinat tarvitsevat ihan jokaisen työntekijän. Lisäksi tutkinnon tuottaman osaamisen tunnustamattomuus hankaloittaa kansainvälistä liikkuvuutta. Suomi on sitoutunut noudattamaan EU:n ammattipätevyysdirektiiviä (2013/55/EU) ja tämä sitoumus on tunnistettava myös kansallisen osaamisen viitekehyksen määrittelyssä.

Opistotutkinto ja osaaminen tunnistetaan sekä hakukelpoisuutena että sopimuksissa. Opistotutkinnolla voi hakea suoraan YAMK-opintoihin ilman suoritettua AMK-tutkintoa ja tutkinto tunnistetaan edelleen myös OVTES:n hinnoittelutunnuksena.

Poistettavien koulutuksien tuottama osaaminen on tunnistettava jatkossakin osaamisen viitekehyksessä. On etsittävä ratkaisu, millä vältetään vastaava osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvä ongelma, joka on muodostunut opistotutkintojen poistumisen kohdalla. Poistettavista tutkinnosta ja osaamisesta on esimerkiksi jäätävä taustamuistioon selittävä merkintä, jotta osaaminen voidaan tunnistaa tarvittaessa työmarkkinoilla tai jatkokoulutukseen hakeutumisessa.

Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehysten tavoitteena on lisätä tutkintojen kansallista ja kansainvälistä läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta sekä parantaa koulutus- ja tutkintojärjestelmän toimivuutta ja selkeyttä kuvaamalla tutkinnot, oppimäärät ja muut osaamiskokonaisuudet yhdenmukaisella ja vertailukelpoisella tavalla.

Muut viitekehysmuutokset

OAJ kannattaa seuraavia lisäyksiä: erikoiseläinlääkärikoulutuksen viemistä osaamisen viitekehykseen tasolle 8 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tarjoaman yleisesikuntaupseerikurssin lisäämistä osaamisen viitekehykseen tasolle 7.

OAJ kannattaa seuraavia poistoja: yleisesikuntaupseerin tutkinto, erikoiseläinlääkärin tutkinto ja lennonjohdon perustutkinto.

Louhelainen Hannele
Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry